

**ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
НАПН України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. Драгоманова**

Ю. О. Приходько, В. І. Юрченко

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК-ДОВІДНИК

*Рекомендовано
як навчальний посібник
для студентів вищих закладів освіти*

Видання четверте,
виправлене і доповнене

Київ «Каравела» 2020

Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник

УДК 159.922.6(075.8)

ББК 88.8я73

П61

Рекомендовано Вченою радою Інституту соціальної та політичної психології (Протокол №11/20 від 29.09.2020 р.)

Рекомендовано Вченою радою Факультету педагогіка і психології НПУ імені М.П. Драгоманова (Протокол №3 від 20.10.2020 р.)

Рецензенти:

Бондарчук О.І.,

доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології управління Університету менеджменту освіти НАПН України;

Чернобровкін В.М.,

доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки Національного університету «Кієво-Могилянська академія»

П 61 Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. – **К.: Каравела, 2020. – 418 с.**

Індекс ISBN 978-966-222-924-0

У посібнику розкриваються основні поняття загальної, вікової, педагогічної і соціальної психології, представлено імена найвідоміших зарубіжних і українських психологів.

Навчальне видання адресується студентам, які лише розпочинають опановувати спеціальності «Психологія», «Практична психологія», а також майбутнім учителям та всім тим, хто цікавиться психологічною наукою.

УДК 159.922.6(075.8)

ББК 88.8я73

© Приходько Ю.О., Юрченко В.І., 2020.

© Видавництво «Каравела», 2020.

Індекс ISBN 978-966-222-924-0

Ю.О. ПРИХОДЬКО, В.І. ЮРЧЕНКО

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК-ДОВІДНИК

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

ПРИХОДЬКО Юлія Олексіївна.

Доктор психологічних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України, професор кафедри психології і педагогіки факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Здійснює професійну підготовку психологів, наукове керівництво докторантами, аспірантами та магістрантами. Член спеціалізованої ради з захисту докторських та кандидатських дисертацій. Під науковим керівництвом захищені докторські та кандидатські дисертації. Автор близько 180 друкованих праць із проблем вікової та педагогічної психології, зокрема становлення та розвитку особистості на різних вікових етапах, її морального розвитку, професійної підготовки психологів та педагогів та інших проблем психолого-педагогічної науки.

Серед них одноосібні й колективні монографії та навчальні посібники: «Формування позитивних взаємин у дитячому колективі», «Нариси становлення та розвитку дитячої психології», «Виховання гуманних почуттів у дітей дошкільного віку», «Розвиток відчуттів і сприймань у дітей дошкільного віку», «Дитяча психологія: нариси становлення та розвитку», «Розвиток вольових якостей молодших школярів як чинник їх навчальної успішності», «Практична психологія: введення у професію», «Психологічний словник-довідник» та ін.

ЮРЧЕНКО Віктор Іванович.

Кандидат психологічних наук, доцент, старший науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

Протягом багатьох років здійснював професійну підготовку майбутніх психологів і педагогів, вихователів дітей дошкільного віку і вчителів початкової школи, а також наукове керівництво аспірантами і магістрантами. Під науковим керівництвом захищено 3 кандидатські дисертації.

Автор понад 80 друкованих праць із проблем педагогічної та вікової психології, зокрема становлення та розвитку особистості майбутнього педагога, формування «Я-концепції» особистості, психологічних аспектів реформи «Нова українська школа», співавтор навчальних посібників для студентів закладів вищої освіти: «Навчальний процес у вищій педагогічній школі», «Педагогіка і психологія вищої школи», «Психологія вищої школи: Навч. посібник», «Психологія вищої школи: Практикум», «Психологія вищої школи: Підручник», «Викладачі-дослідники з педагогіки та психології: 40 років у царині освіти і науки (альманах життєписів, спогадів, документів і фото)», «Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти», «Психологічний словник-довідник» та ін.

9 789662 229240

СЕРІЯ "УКРАЇНЬСКА КНИГА"

ВИДАВНИЦТВО

КАРАВІНА

М. Київ

ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ НАПН
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. Драгоманова

Ю. О. Приходько, В. І. Юрченко

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК-ДОВІДНИК

*Рекомендовано
як навчальний посібник
для студентів вищих закладів освіти*

Видання четверте,
виправлене і доповнене

Київ «Каравела» 2020

9
2
3
4
4
5
5
5
2
6
7
6
2
5
4
2
9
5
9
1
2
3
4
4
5
7
8
1
6
9
1
4

УДК 159.922.6
(075.8)
П61

*Рекомендовано
Вченою радою Інституту соціальної
та політичної психології
(Протокол №11/20 від 29.09.2020 р.)*

*Рекомендовано Вченою радою Інституту соціальної та політичної
психології (Протокол №11/20 від 29.09.2020 р.)*

*Рекомендовано Вченою радою Факультету педагогіки і психології
НПУ імені М.П. Драгоманова (Протокол №3 від 20.10.2020 р.)*

Рецензенти:

Бондарчук О.І.,

доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології
управління Університету менеджменту освіти
НАПН України;

Чернобровкін В.М.,

доктор психологічних наук, професор,
завідувач кафедри психології та педагогіки Національного
університету «Києво-Могилянська академія»

**П 61 Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-
довідник:** Навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. – К.: Каравела, 2020.
– 419 с.

Індекс ISBN 978-966-222-924-0

У посібнику розкриваються основні поняття загальної, вікової,
педагогічної і соціальної психології, представлено імена
найвідоміших зарубіжних і українських психологів.

Навчальне видання адресується студентам, які лише розпочинають
опановувати спеціальності «Психологія», «Практична психологія», а
також майбутнім учителям та всім тим, хто цікавиться психологічною
наукою.

УДК 159.922.6(075.8)

© Приходько Ю.О., Юрченко В.І., 2020

ISBN 978-966-222-924-0

© Видавництво «Каравела», 2020

Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	6
СЛОВНИК ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ.....	9
А.....	9
Б.....	29
В.....	32
Г.....	43
Д.....	54
Е.....	64
Ж.....	76
З.....	76
І.....	85
К.....	96
Л.....	112
М.....	116
Н.....	127
О.....	136
П.....	142
Р.....	175
С.....	184
Т.....	212
У.....	219
Ф.....	225
Х.....	229
Ц.....	231
Ч.....	232
Ш.....	233
Щ.....	234
Ю.....	234
Я.....	235
ІМЕНА В ПСИХОЛОГІЇ	
Абраменко Віктор Іванович.....	237
Айзенк Ганс Юрген.....	238
Ананьєв Борис Герасимович.....	241
Анастасі Анна.....	246
Біне Альфред.....	249
Блонський Павло Петрович.....	251
Божович Лідія Іллівна.....	254

Боришевський Мирослав Йосипович.....	258
Виготський Лев Семенович.....	263
Власенко Віктор Володимирович.....	265
Войтко Віталій Іванович.....	268
Гальперін Петро Якович.....	269
Гезелл Арнольд Люціус.....	273
Давидов Василь Васильович.....	275
Ельконін Данііл Борисович.....	278
Запорожець Олександр Володимирович.....	282
Зеньківський Василь Васильович.....	286
Зінченко Петро Іванович.....	295
Киричук Олександр Васильович.....	298
Коломінський Наум Львович.....	300
Косма Тетяна Василівна.....	303
Костюк Григорій Силевич.....	305
Котирло Віра Кіндратівна.....	308
Кульчицька Олена Іполитівна.....	311
Лазурський Олександр Федорович.....	314
Левченко Михайло Володимирович.....	318
Леонтєв Олексій Миколайович.....	320
Лісіна Майя Іванівна.....	322
Люблінська Ганна Олександрівна.....	325
Мороз Олексій Григорович.....	327
Ніколенко Дмитро Федотович.....	329
Піаже Жан.....	332
Пов'якель Надія Іванівна.....	336
Подоляк Людмила Григорівна.....	338
Проколієнко Людмила Микитівна.....	342
Роджерс Карл Ренсом.....	344
Роменець Володимир Андрійович.....	347
Рубінштейн Сергій Леонідович.....	350
Синиця Іван Омелянович.....	352
Сікорський Іван Олексійович.....	356
Скрипченко Олександр Васильович.....	361
Соловієнко Валентин Олександрович.....	363
Ушинський Костянтин Дмитрович.....	366
Фройд Зігмунд.....	371
Чамата Павло Романович.....	374
Челпанов Георгій Іванович.....	378

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	381
Додаток. ПОЛОЖЕННЯ про психологічну службу у системі освіти України.....	384
ПОКАЖЧИК СТАТЕЙ СЛОВНИКА.....	397

УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ

Аа	Бб	Вв	Гг	Гг	Дд	Ее
Єє	Жж	Зз	Ии	Іі	Її	Йй
Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп	Рр
Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч
Шш	Щщ	Ьь	Юю	Яя		

Фемінність (жіночність) 227	Цілеспрямованість 232
Феногенетика 227	Цілісність сприймання 232
Феномен «Нога у дверях» 227	Ціннісні орієнтації 232
- справедливого світу 227	Ціннісно-орієнтаційна єдність
Фенотип 228	групи 232
Фізіогноміка 228	Цінність 232
Фізіологія 228	Чарівність 232
Фіксаційна амнезія 228	Черствість 232
Філогенез 228	Чесність 233
Флегматик 228	- професійна 233
Флуктація (коливання) уваги 228	Честь 233
Фобії 228	Чуйність 233
Форми уваги 229	Чутливість 233
Формувальний експеримент 229	Швидкість запам'ятання 233
Френологія 229	- мислення 233
Фройдизм 229	Шизофренія 233
Фрустрація 229	Широта мислення 234
Фундаментальна помилка	Шкільна дезадаптація 234
атрибуції 229	Шриффт Брайля 234
Характер 229	Щастя 234
Характеристика психологічна 230	Юнацький вік 234
Харизма 230	Юридична психологія 234
Харківська психологічна школа 230	Я-дзеркальне 235
Холерик 231	-ідеальне 235
Художнє мислення 231	-концепція 235
Художня уява 231	-реальне 236
Цикл життєвий 231	Якість відчуття 235
Цинізм 231	Якість вищої освіти 235
Цілепокладання 231	Якість освітньої діяльності 235

Навчальне видання

ПРИХО ДЬКО Юлія Олексіївна
ЮРЧЕ НКО Віктор Іванович

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК-ДОВІДНИК

Навчальний посібник

Керівник видавничих проєктів Ю. В. Піча

Підписано до друку 01.11.2020 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 27,5. Обл.-вид. арк. 27,8.

Видавництво «Каравела»,
просп. М. Рокоссовського, 8а, м. Київ, 04201, Україна.

Свідоцтво
про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції:
ДК №2035 від 16.12.2004 р.